

Маріупольський державний університет

ПРОГРОМАДСЬКИЙ ВЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ

**Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної
конференції**

Київ - 2025

Прогромадський вектор університетської освіти у викликах сьогодення: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 24 квітня 2025 року / за заг. ред. О.А.Голюк. Маріуполь: МДУ, 2025. 401 с.

Редакційна колегія:

Блашкова О.М., кандидат педагогічних наук, в.о. завідувача кафедри практичної психології Маріупольського державного університету

Голюк О.А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Грошовенко О.П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Деснова І.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практичної психології Маріупольського державного університету

Задорожна-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освіти, декан психолого-педагогічного факультету Маріупольського державного університету

Крутій К.Л., доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти Маріупольського державного університету

Мірошніченко В.М., доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Поповська О.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Маріупольського державного університету

Присяжнюк Л.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Хаджинова І.В., старший викладач кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 9 від 16 травня 2025 року)

Статті публікуються в авторській редакції

2. 9 волонтерських ініціатив, до яких варто приєднатися просто зараз. URL: <https://rubryka.com/article/9-volonterskyh-initsiatyv-do-yakyyh-var-to-pryyednatysya-prosto-zaraz/> (дата звернення 09.05.2025)
3. Історії волонтерів зі сходу України: що роблять і як долучитися. URL: <https://v-variant.com.ua/article/istorii-volonteriv-zi-skhodu-ukrainy/> (дата звернення 09.05.2025)
4. Роботодавці з важливою соціальною місією. URL: <https://happymonday.ua/6-robotodavtsiv-shho-robyat-svit-krashhymhappy> (дата звернення 09.05.2025)
5. Волонтерка благодійної організації «Caritas Ukraine» планує вдосконалити свої знання і навички. URL: <https://nubip.edu.ua/node/112361> (дата звернення 09.05.2025)
6. Три історії з довгострокового волонтерства - БУР. URL: <https://www.bur.org.ua/try-istoriyi-dovgostrokovogo-volonterstva/> (дата звернення 09.05.2025)
7. Волонтерство. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <https://www.nbuv.gov.ua/node/5963> (дата звернення 09.05.2025)

Пучин О.М.,
здобувач вищої освіти,
Маріупольський державний університет
Задорожна-Княгницька Л.В.,
д. пед. наук, професор,
декан психолого-педагогічного факультету,
Маріупольський державний університет

ПРОГРАМДЬСКА СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сучасний розвиток країни відбувається на тлі глобальних кризових та трансформаційних процесів, що охоплюють усі сфери життя. Економічні, політичні та соціокультурні зміни зумовлюють необхідність модернізації педагогічної освіти в Україні. Цей процес неможливий без чіткого розуміння його основної мети – підготовки компетентних, висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців, які відповідатимуть міжнародним стандартам якості. Ключову роль у цьому відіграють учителі-практики, які забезпечують ефективну роботу освітніх закладів, спрямовану на всебічний розвиток особистості. Це, у свою чергу, підвищує вимоги держави та суспільства до особистісного і професійного зростання педагогів у межах формальної, інформальної та неформальної освіти, що триває упродовж життя.

Важливу й відповідальну роль у процесі становлення та розвитку особистості учня відіграє вчитель Нової української школи. Саме він не лише передає знання, а й формує світогляд, моральні цінності, національну самосвідомість і естетичні уподобання молодого покоління. Щоб ефективно виконувати цю місію, педагог повинен постійно розвиватися, збагачувати свій методичний інструментарій, удосконалювати власні педагогічні підходи та освітні стратегії. Важливо, щоб він невпинно працював над підвищенням рівня своєї загальної та професійної культури, ерудиції, комунікативних навичок і загальної професійної майстерності.

Сукупність цих елементів визначає рівень його професіоналізму, сприяє ефективній взаємодії зі здобувачами освіти та створює сприятливі умови для формування гармонійної, освіченої й духовно багатой особистості [2].

У повсякденному розумінні професіоналізм педагога насамперед сприймається як певний стандарт або зразок виконання педагогічної діяльності, що відповідає сучасному рівню наукових знань і освітніх цінностей, слугуючи водночас регулятивним механізмом у роботі вчителя. Крім того, професіоналізм часто асоціюється з високим рівнем підготовленості, компетентності та майстерності педагога у виконанні своїх професійних обов'язків. Важливим аспектом є також особливе ставлення вчителя до своєї діяльності, яке виходить за межі простої роботи та перетворюється на покликання або місію, що визначає його самореалізацію та вплив на розвиток учнів [3]. Професіоналізм учителя у широкому розумінні охоплює не лише освітній процес, а й розгляд освіти в широкому соціальному контексті. Він передбачає активну участь педагога в позаурочній діяльності, професійній взаємодії з колегами, а також усвідомлення високої відповідальності перед учнями, їхніми батьками, освітньою спільнотою та суспільством загалом. Нова українська школа орієнтує вчителів на подолання інертності мислення, необхідність переходу на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу – на засадах партнерства, через спільну діяльність учителя, здобувачів освіти та їхніх батьків, усієї громади у цілому, що передбачає взаєморозуміння, спільність інтересів і прагнень із метою особистісного розвитку школярів [3].

Отже, соціальне партнерство базується на встановленні та розвитку взаємовигідних стосунків між школою, вчителями, здобувачами освіти, членами громади і спонсорами для спільного вирішення загальних проблем. Своєю чергою необхідність реалізації основних положень Нової української школи у площині організації соціального партнерства обумовлює актуалізацію прогромадського компоненту професіоналізму вчителя, який містить у собі комплекс здатностей вчителя, а саме:

- здатність знаходити спільні точки дотику з партнерами у межах соціальної взаємодії;
- вміння формулювати спільні цілі та домовлятися про рівень участі в проєктах;
- здатність зрозуміло й дохідливо інформувати партнерів про специфіку, засади та виклики діяльності, а також вміння знаходити й ефективно використовувати таку інформацію у взаємодії із членами громади;
- прагнення сприяти покращенню іміджу закладу освіти;
- здатність до створення та реалізації механізмів співпраці з батьківською спільнотою, іншими зовнішніми стейкхолдерами, представниками місцевого самоврядування, громадськими та неурядовими організаціями;
- здатність до пошуку й залучення додаткових ресурсів на користь школи;
- розроблення планів спільних дій, спільних освітніх та громадських проєктів [5].

Отже, вчитель-професіонал з позицій соціального партнерства – це фахівець, який ефективно виконує освітні завдання у громаді й разом з громадою, формуючи випускника з необхідними психологічними якостями, здатного жити й

працювати в громаді. Основними характеристиками такого вчителя є: відповідність професійним стандартам; демонстрація важливих особистісних рис у процесі соціальної взаємодії; вміння застосовувати фахову термінологію точно й граматично правильно як в усному, так і в письмовому мовленні; широка ерудиція; психологічна й методична компетентності щодо моніторингу знань, підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання, розроблення програмно-тематичних комплексів для вивчення матеріалу, використовуючи як традиційні, так і сучасні методи навчання на основі державних вимог та потреб громади; внутрішня мотивація до самовдосконалення та постійного саморозвитку [1].

Таким чином педагогічний професіоналізм у сучасних умовах розглядається як інтегральна психологічна характеристика людини, яка визначає не лише рівень і глибину оволодіння професією, а й включає психологічні аспекти – внутрішнє ставлення до професійної діяльності та особистісні якості, що впливають на ефективність педагогічної роботи й партнерської взаємодії, спрямованої на забезпечення соціального поступу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильєва-Халатнікова М. О. Рівні професіоналізму викладача вищого навчального закладу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2015, № 9 (53) URL: <https://repository.sspu.edu.ua/items/5bd52819-9ea8-4a3a-8874-fa9cae58c62b>
2. Гриневич Л. М. Нова українська школа: засади стандарту освіти. Освіта України. 2017. №1. С. 5–102.
3. Гузій Н.В. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у контексті акмепрофесіогенезу освітянських кадрів. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2016. Вип. 26. С. 11-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2016_26_5
4. Нова українська школа / Концептуальні засади реформування середньої школи. Кол-в авторів: Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова С., Кобернік І., Ковтунець В. та ін. К., 2016. 33 с.
5. Онаць О. М. Управління громадсько-активною школою як відкритою соціально-педагогічною системою. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710553/1/Dniprorudne_Onats_Stattya_%281%29.pdf

Рожко С.В.,

здобувач ступеня вищої освіти,

Маріупольський державний університет

Науковий керівник: Поповська О.А., к. пед. наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної освіти,

Маріупольський державний університет

СПІВПРАЦЯ ШКОЛИ ТА ГРОМАДИ У ФОРМУВАННІ АКТИВНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

В умовах війни в Україні особливої педагогічної та соціальної значущості набуває проблема формування активного способу життя дітей молодшого